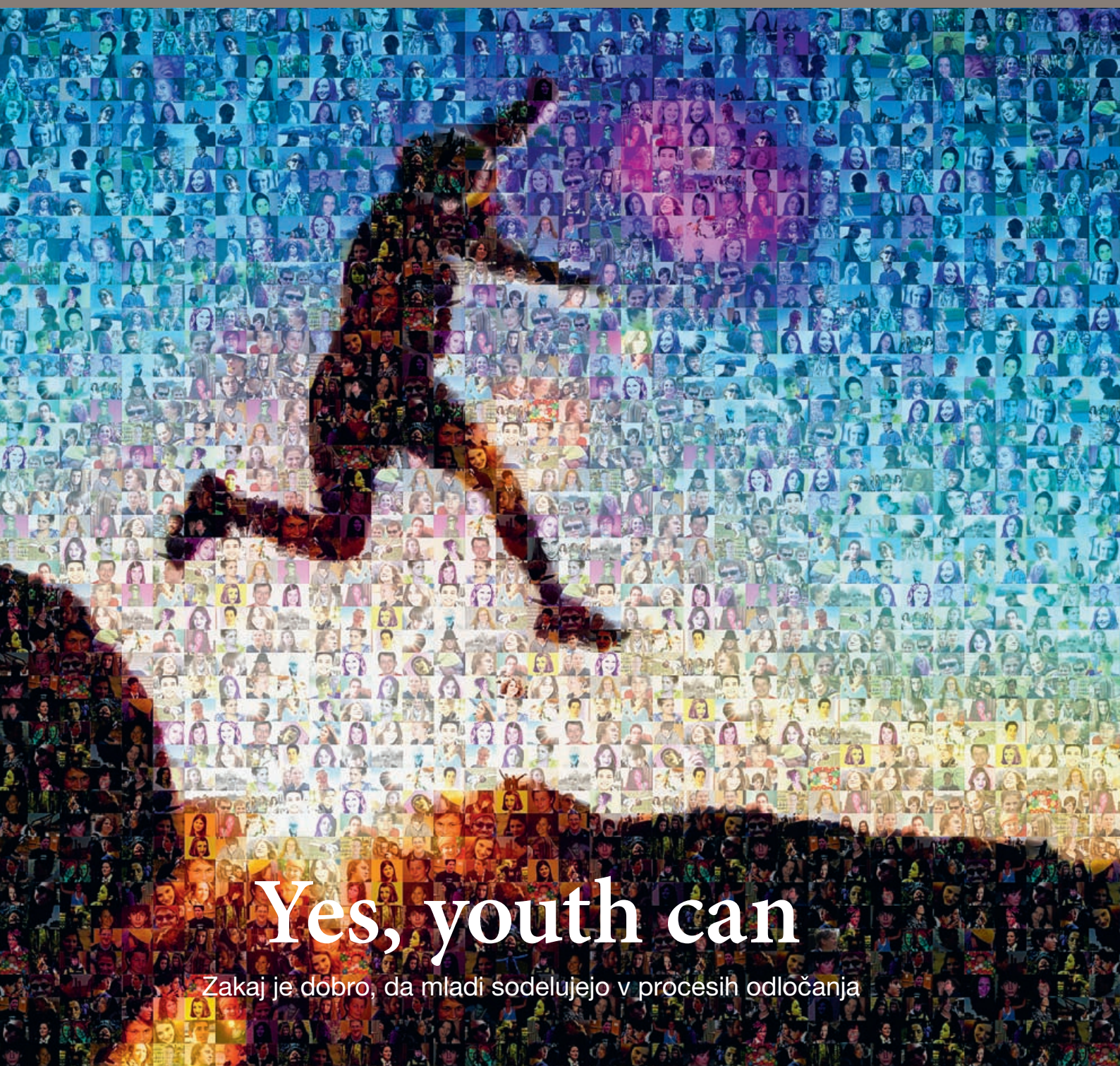

ALPENAOODRU

Tematsko glasilo CIPRE

ŠT. 97/2012

Yes, youth can

Zakaj je dobro, da mladi sodelujejo v procesih odločanja

Uvodnik Stran 3

Obrazi Alp

Nicolas Müller: „Zavest je kot ljubezen, kajne?“ Stran 4

Mladi v Alpah

Vključujte mlade – mladi, sodelujte!

Demokracija potrebuje polnoletne državljane in državljanke Stran 5

Ko sodelovanje postane „ful kul“

Mladi iščejo svoje mesto, zabavo in možnosti za razvoj Stran 7

Mnogi že na poti

Projekti in mreže, ki mlade spodbujajo k sodelovanju Stran 8

Demokracija, evropsko državljanstvo in solidarnost

Mladi v akciji – program Evropske unije Stran 10

Odločilen je način

Kako odrasle naučiti komuniciranja z mladimi Stran 11

Panorama

Mladi pripovedujejo o motivih za svoje delovanje Stran 12

„Generacija, ki šteje“

Pogovarjali smo se z Larsom Kellerjem Stran 14

Simulacija alpske politike

Mladinski parlament Alpske konvencije Stran 17

Gore – učilnica pod milim nebom

V žarišču: okoljsko izobraževanje Stran 18

In vendar se je začelo premikati!

„Povezanost v Alpah“ finančno podprlo 20 podnebnih projektov Stran 20

Drobtinice Stran 22 **Pika na l** Stran 23 **Iz naslednje številke** Stran 24

KOLOFON

Tematsko glasilo Mednarodne komisije za varstvo Alp CIPRE
Izhaja enkrat do trikrat letno v slovenščini, nemščini, italijanščini in francoščini.

Uredništvo: Barbara Wülser (odgovorna urednica), Claire Simon, Tanja Mähr
Avtorice in Avtorji: Anja Conzett, Carsten Roeder, Anita Bonetti, Virginie Meusburger-Cavassino, Isabelle Roux, Barbara Wülser, Caroline Begle **Prevodi:** Reinhold Ferrari, Nataša Leskovič-Uršič, Violaine Simon, Marianne Maier
Lektoriranje: Carole Piton, Nina Pirc, Francesco Pastorelli, Caroline Begle **Grafični koncept:** Patrick Reinhardt
Postavitev strani: Nikolaj Midasch **Tisk:** Gutenberg AG, Schaan/FL **Celotna naklada:** 15.000 izvodov
Ponatis prispevkov je mogoč s predhodnim dovoljenjem in z navedbo vira. Zaželeno je, da nam pošljete avtorski izvod.

Naročilo: Alpe na odru lahko brezplačno naročite pri CIPRI International:
www.cipra.org/alpenaodru, international@cipra.org

CIPRA INTERNATIONAL

Im Bretscha 22, 9494 Schaan
Tel.: 00423 237 53 53 **Fax:** 00423 237 53 54
E-Mail: international@cipra.org **Web:** www.cipra.org

NACIONALNI ODBORI

CIPRA Österreich im Umweltdachverband
Strozzigasse 10/7-9, 1080 Wien
Tel.: 0043 1 401 13 36 **Fax:** 0043 1 401 13 50
E-Mail: oesterreich@cipra.org **Web:** www.cipra.at

CIPRA Schweiz Postfach 22, 3800 Interlaken
Tel.: 0041 33 822 55 82 **Fax:** 0041 33 822 55 89
E-Mail: schweiz@cipra.org **Web:** www.cipra.ch

CIPRA Deutschland Moosstraße 6, 82279 Eching a. Am-
mersee **Tel.:** 0049 831 52 09 501 **Fax:** 0049 831 18 024
E-Mail: deutschland@cipra.org **Web:** www.cipra.de

Schaan/FL, v septembru 2012

Drage bralke, dragi bralci,

mladi se v tradicionalnih oblikah vse redkeje vključujejo v javno in politično življenje, njihovo zanimanje za politiko je skromno. Zavračajo oblike sodelovanja s starejšimi člani predsedstva društev, zapuščajo domače hribovske vasi, ker si želijo delo in dom poiskati v velikih mestih. Tisti, ki prihajajo iz mestnega okolja, počitnic ne preživljajo v Alpah, temveč odpotujejo raje v „trendovske“ kraje. Proces staranja v alpskem prostoru z zaskrbljenostjo spremlja tudi CIPRA s svojimi šestdesetimi leti delovanja.

Kadar se govori o trajnostnem razvoju, imajo na papirju prihodnje generacije seveda osrednje mesto, v praksi pa jih vlade, lokalne in regionalne oblasti, društva ali uprave zavarovanih območij v svoje delo ne vključujejo prav pogosto – če že, pa se to zgodi nekako brez pravega prepričanja, obotavljivo, v neustreznem prostorskem in časovnem okviru in brez prave zavzetosti.

CIPRA se že vrsto let srečuje s pripadniki lokalnih skupnosti, raziskovalci, študenti, naravovarstveniki in drugimi posamezniki, ki se zavzemajo za trajnostni razvoj Alp. A med njimi že dolgo ni bilo videti predstavnikov mlade generacije. Vloga teh generacij in pripravljenost, da jih vključimo v naše delo, postaja, gledano z očmi naših NVO, vedno pomembnejša. Alpska družba in z njo tudi CIPRA potrebujeta energijo in ustvarjalnost mladih ljudi – danes in v prihodnje!

CIPRA prav zato sodeluje z različnimi skupinami mladih, predvsem z Mladinskim parlamentom Alpejske konvencije (YPAC). Brošura „ImagineEnergy“, ki je priložena tokratni številki, je rezultat prvega sodelovanja, do katerega je prišlo v okviru YPAC 2012. Poleg tega je CIPRA v stiku s posamezniki, ki si že dlje časa prizadevajo za spodbujanje tako vključevanja mladih v procese odločanja kot okoljskega izobraževanja. V tokratni številki revije Alpenaodru nekateri od

njih tudi poročajo o svojih izkušnjah, težavah, priložnostih, ovirah in uspešnih projektih.

Upamo, da vas bodo tovrstna poročila spodbudila k okrepitvi dialoga med generacijami v vašem kraju ali zavarovanem območju, v vaši organizaciji oziroma vašem okolju.

Veliko bralnih užitkov vam želim,

Claire Simon

Namestnica direktorja CIPRE International

REGIONALNI ODBOR

CIPRA France 5 Place Bir Hakeim, 38000 Grenoble
Tel.: 0033 476 42 87 06 **Fax:** 0033 476 42 87 06
E-Mail: france@cipra.org **Web:** www.cipra.org/fr

CIPRA Liechtenstein c/o LGU
 Im Bretscha 22, 9494 Schaan
Tel.: 00423 232 52 62 **Fax:** 00423 232 52 26
E-Mail: liechtenstein@Cipra.org **Web:** www.cipra.li

CIPRA Italia c/o Pro Natura,
 Via Pastrengo 13, 10128 Torino
Tel.: 0039 011 54 86 26 **Fax:** 0039 011 503 155
E-Mail: italia@cipra.org **Web:** www.cipra.org/it

CIPRA Slovenija Trubarjeva 50, 1000 Ljubljana
Tel.: 00386 59 071 322 **Fax:** 00386 59 071 321
E-Mail: slovenija@cipra.org **Web:** www.cipra.org/sl

CIPRA Südtirol / Alto Adige c/o Dachv. für Natur- und
 Umweltschutz, Kornplatz 10, 39100 Bozen / Bolzano
Tel.: 0039 0471 97 37 00, **Fax:** 0039 0471 97 67 55
E-Mail: info@umwelt.bz.it
Web: www.cipra.org/de/cipra/cipra-suedtirol

PODPORNI ČLAN

Nederlandse Milieu Groep Alpen (NMGA)
 Keucheniusshof 15, 5631 NG Eindhoven
Tel.: 0031 40 281 47 84 **E-Mail:** nmga@bergsport.com,
Web: www.nmga.bergsport.com

CIPRA – RAZNOLIKA IN PESTRA ORGANIZACIJA

Mednarodna komisija za varstvo Alp (CIPRA) je nevladna krovna organizacija z nacionalnimi odbori v vseh alpskih državah in predstavlja več kot sto društev in organizacij iz sedmih alpskih držav. Zavzema se za trajnostni razvoj na območju Alp, ohranjanje naravne in kulturne dediščine ter regionalne raznovrstnosti kot tudi za reševanje skupnih problemov v alpskem prostoru.

„Zavest je kot ljubezen, kajne?“

Pridige ne pomagajo nič, lahko smo le sami za zgled, je prepričan švicarski profesionalni deskar na snegu Nicolas Müller (30) in se zato zavzema za varstvo narave kot glasnik ohranjanja deževnega gozda, zbiralec odpadkov in izdelovalec športnih oblačil.

„Poglej!“ Nicolas Müller kar žari, ko drži v rokah majhno kokošje jajce. Za njegovo hišo v švicarskem Laaxu kokodakajo tri kokoši, za njimi je petelin. Na gredicah rastejo rdeča pesa, bučke in zelena solata. Tridesetletnik se je ravnokar vrnil s Crap Sogn Gion, gore, ki se vzpenja nad Laaxom in na pogorju katere se razprostirajo največja smučišča v Graubündnu. Pravzaprav je bil že dogovorjen za nekaj drugega, a ko ga je znanka vprašala, ali bi se ji s skupino šestošolcev pridružil v čistilni akciji na smučišču, si je takoj premislil. „Je kar zanimivo videti, preko kakšnih ovir se zvrčamo pozimi.“

Od srede decembra do konca aprila preživlja Nicolas svoj čas na smučarski deski za ekipo športnega podjetja Nike. Izučil se ni za noben poklic, saj je že kot otrok hotel postati deskar in je za to tudi živel. Danes je v tej sorazmerno novi zimskošportni disciplini eden najboljših na svetu. Skupaj z ameriškim izdelovalcem športnih artiklov Nike je ustvaril „boot“, čevlje za deskanje na snegu, ekološke seveda. Prizorišče za reklamne fotografije je postal kar Nicolasov kurnik v Laaxu, skupaj s pernatimi stanovalci. Nicolas Müller je bržkone prvi glasnik blagovne znamke, ki na okrogli mizi skupaj z drugimi deskarji postavi vprašanje o materialu: ali ne bi bilo mogoče vetrovk izdelovati tudi iz konoplje?

Kadar Müllerju zaradi svojega športa ni treba potovati na različne konce sveta, se bori za varstvo okolja. S prijatelji je ustanovil znamko športnih oblačil Atreebutes, za katera se uporabljajo izključno trajnostni materiali, ki jih predelujejo v ugodnih delovnih razmerah. Poleg tega je Müller ambasador ustanove Atlantic Rainforest Institution in predsednik organizacije Breathe Foundation. Breathe ponazarja varstvo narave v prostem slogu, pravi Nicolas. Zbiranje

odpadkov na kostariški obali, snemanje ptičjega žvrgolenja skupaj z ornitologom nekje v Braziliji, obiskovanje šol in predavanja.

Nicolas srka čaj iz sveže mete z domačega vrta in se igra z elastikami za spenjanje las, ki so last njegovega dekleta. Če že mora preživeti toliko časa v letalih, bi rad naredil vsaj kaj dobrega za naravo. Na začetku deskarske kariere se sploh ni zavedal svoje vloge, ki jo ima kot vzornik predvsem mladim, nato pa je spoznal, da med intervjuji ne želi odgovarjati le na vprašanja o najljubših deskarskih trikih in najhujših padcih, ki jih doživel – ugotovil je, da se zaradi svoje okoljske ozaveščenosti razlikuje od drugih deskarjev. Nicolas hoče živeti „celostno“; ko je še živel v Zürichu, je zbiral kompost v plastične vreče in ga na koncu tedna raztresel v gozdu.

Človek se počuti dobro šele takrat, ko živi v soglasju z naravo, je prepričan Nicolas. „Okoljske teme niso seksi, pridiganje tu nič ne pomaga – sami moramo biti zgled. Pri tem gre za zavest. Zavest pa je enaka ljubezni, kajne?“ Medtem ko sonce zahaja za kuliso alpskih vrhov, Nicolas pripoveduje o Simplelife, meditaciji Qigong in One Love Boba Marleyja, nato pa se na široko zasmije: „Mogoče pa sem malo hipija.“ ▲

Anja Conzett (24)

Študentka novinarstva, Malans/CH

DESKAR Z OKOLJSKO ZAVESTJO

Tridesetletni in v Zürichu rojeni Švicar Nicolas Müller je eden najboljših deskarjev na svetu. V profesionalni ligi tekmuje od svojega sedemnajstega leta. V letih 2006 in 2007 ga je Shaun White v priznani reviji „Snowboarder's Magazine“ izbral za „deskarja leta“. Danes živi v Laaxu, v kantonu Graubünden. Zaprisežen vegetarijanec izkorišča svojo popularnost in mlade ozavešča o pomembnosti socialnih in okoljskih tem.

www.atreebutes.com (en)

Pozor, pozor, posluh, prosim! – Mladi ne pričakujejo, da bodo sprejete dokončne odločitve, želijo pa, da jim prisluhnemo.

Vključujte mlade – mladi, sodelujte!

Mladi, ki sodelujejo v procesih odločanja in jih odrasli obravnavajo kot enakovredne partnerje, so kapital za živo demokracijo. Seveda to ne pomeni, da bi morali v vsakem primeru sodelovati o vsem. V kolikšnem obsegu bodo sodelovali, je odvisno od načrtov in ciljev.

„Če mladim ne bomo pokazali, da je sodelovanje v skupnosti smiselno, kmalu ne bomo imeli nikogar več, ki bi našo demokracijo ohranjal pri življenju.“ Izjavo lokalnega politika iz Schleswig-Holsteina lahko nedvomno razume vsak, ki z zaskrbljenostjo opazuje vedno nižjo udeležbo na volitvah in tudi vedno manjše število politično aktivnih oseb v občinah in mestih. Zdi se, da je vključevanje mladih eno od jamstev za ohranitev našega demokratičnega načina vladanja, družbe in življenja.

Kaj imamo v mislih, ko govorimo o sodelovanju? Kaj vse se dogaja na tem področju in zakaj? In kdo so mladi ljudje, ki jih je treba pritegniti k sodelovanju, kaj sploh hočejo? Sodelovanje pri reševanju vseh vprašanj, ki zadevajo otroke in mladostnike, je človekova pravica. 12. člen Konvencije o otrokovih pravicah zagotavlja vsem otrokom – tako majhnemu otroku kot mladostniku – pravico biti slišani. To ne pomeni samo slišati, temveč tudi poslušati, prisluhniti in vzpostaviti dialog. Kdaj imajo odrasli priložnost prisluhniti otrokom?

In kako pogosto se to zgodi, kadar so ti odrasli politiki, katerih vsakdan je prepleten z zahtevami po odločanju?

KONFLIKTI SO DEL PROCESA

Odrasli, mišljeni so predvsem načrtovalci in nosilci odločitev, bi morali razumeti interese otrok in mladostnikov, seveda pa naše pristno zanimanje za njihovo mnenje še ne pomeni, da se z njimi tudi vedno strinjamo.

Sodelovanje otrok in mladih v procesih odločanja je predvsem naloga politikov in ne pedagogov. To pomeni, da se mladi in odrasli srečujejo kot enakovredni pogajalski partnerji in ne kot vzgojitelji in učenci. Zato pa je potrebna pripravljenost, da ne načrtujemo in odločamo zanje, temveč da to počnemo skupaj z njimi. Moč odločanja izvoljenih predstavnikov ljudi pri tem ne bo nujno zmanjšana – zgodi se lahko celo, da bo prav sodelovanje njihov mandat še okrepilo in zagotavljalo njegovo legitimnost.

Prostor za oddih in druženje – V šolskem vrtičku, ki so ga pomagali urediti učenci in učenke, doživetij zagotovo ni mogoče pozabiti.

Za različne procese načrtovanja in odločanja veljajo različne ravni sodelovanja, za te ravni pa spet obstajajo različne metode izvajanja. Govorimo o petih ravneh sodelovanja: sodelovati, biti informiran, biti vprašan, sodelovati pri odločanju in samostojno odločati. Občine oz. mesta sama odločajo, za kateri proces bodo izbrala določeno raven. Kadar gre za otroško igrišče, danes že v številnih občinah dopuščajo otrokom, da – v okviru razpoložljivih sredstev in varnostnih predpisov – sami odločajo o njegovi ureditvi. Pri drugih vprašanih, kot je npr. ureditev šolskega dvorišča, imajo učenci pravico do soodločanja, vendar ne odločajo sami. Ko pa gre za ureditev nakupovalnega središča ali stanovanjske četrti, lahko otroci in mladostniki kot pomembni uporabniki sicer povedo svoje mnenje, odločitve pa se sprejemajo v občinskih organih.

Mladi redko pričakujejo, da bodo o zadevah v občini sprejeli dokončne odločitve – popolnoma se zavedajo odgovornosti, ki je s tem povezana. Najpomembnejše zanje je, da jim prisluhnemo, jih poslušamo. Tisti, ki ima moč, pa tega ne sme izkoriščati, denimo z nepreglednim sprejemanjem odločitev.

Najpomembnejše pa je tudi, da se med seboj vsi sodelujoči enakovredno upoštevajo. Kako pa ugotovimo, da nas partnerji resnično upoštevajo? V resnem sporu: odrasli smemo in moramo mladim tudi povedati, katere od njihovih idej in predstav ne odobravamo.

NEUSPEH DOVOLJEN!

Mladi potrebujejo prostor, da se preizkusijo. Pridobivati izkušnje je posebna pravica otrok in mladostnikov. Nekaj izkusiti pomeni tudi to, da gredo lahko stvari narobe in tudi smejo iti narobe. Na žalost se odraslim ta pravica ne priznava več tako pogosto.

Še posebno intenzivne izkušnje lahko mladi pridobijo v izmenjavih, predvsem velja to za nacionalno ali celo mednarodno raven.

Pilotni projekt European Participation Investigators (EPI) je mladim, sodelujočim strokovnjakom in občinskim politikom na mednarodni ravni omogočil, da so si lahko izmenjali izkušnje in se med seboj povezovali. Danes potujejo strokovnjaki iz Schleswig-Holsteina v Vorarlberg in Švico, da bi se učili na podlagi tamkajšnjih izkušenj, avstrijski strokovnjaki se udeležujejo kongresov v severni Nemčiji in so združeni v nemški Zvezni mreži za sodelovanje mladih. Nasprotno pa se mladi in občinski politiki niso povezali na evropski ravni – očitno ni dovolj časa in energije za izmenjavo na temo sodelovanja mladih, se pa je okrepila zavest o pomembnosti tega področja.

Če hočemo vključiti otroke in mlade, je treba investirati. Potrebujemo šolano osebje, moderatorje, ki bodo skrbeli za sodelovanje otrok in mladih in to ne samo v okviru posameznih projektov, ampak kontinuirano. Če imamo mladinski parlament, to še ne pomeni, da njegovo delo poteka gladko in samo od sebe. Kar zamislite si naše občinske svetnike in svetnice ter člane in članice odborov brez administrativnih delavcev v upravnih organih, ki jim pripravljajo dokumente, vabijo na seje, pišejo zapisnike ipd. – v takem primeru ne bi nič več delovalo. In prav zato je treba intenzivno spremljati tudi sodelovanje otrok in mladostnikov.

ZAČETI JE TREBA PRI ODRASLIH

Dialog med mladimi in politiko, kadar ta sploh poteka, je nevarno področje, polno najrazličnejših pričakovanj in številnih predsodkov. Pot do enakovrednega dialoga, ki se zdaj vrti okrog izjav, kot sta „Mladi naj najprej prevzamejo odgovornost, če želijo sodelovati“ na eni in „Oni tam zgoraj itak počnejo, kar hočejo, in nimajo pojma, kaj pomeni biti mlad“ na drugi strani, je torej še dolga.

Mladi se dobro spoznajo na zadeve, ki se tičejo njih samih, lahko se tudi usposobijo za sodelovanje v procesih odločanja, niso pa strokovnjaki za področja, ki zadevajo odrasle nosilce odločitev. Tudi tukaj manjka usposobljenih ljudi. Občina, ki se odloči, da bo v procese odločanja in upravljanja vključevala otroke in mladostnike, bo začela pri odrasli generaciji in njenem odnosu do mladih in do njihovega sodelovanja: pripravila bo načrt, ki bo jasno določil, pri katerih odločitvah in na kateri ravni naj se vključujejo mladi. V ta namen bo tudi poiskala ustrezne metode in podporo strokovnjakov in ne bo obupala, če zadeva ne bo takoj stekla. Taka občina se bo zavedala, da za to potrebuje denar, prav tako bo vedela, da bo to pripeljalo do močne identifikacije mladih z lastno občino in navsezadnje tudi do demokracije. Mladi pa bodo na ta način spoznali, da je sodelovanje pri reševanju občinskih zadev koristno in da bodo tako ravnali tudi, ko bodo odrasli.

Carsten Roeder

Vodja usposabljanja in moderator za sodelovanje otrok in mladostnikov, Itzehoe, Schleswig-Holstein, Nemčija

Svet, v katerem živijo – Projekti sodelovanja morajo odražati realno sliko življenja mladostnikov.

Ko sodelovanje postane „ful kul“

Mladi iščejo status, zabavo in možnosti izoblikovanja. In ravno tako pomemben kot njihova motivacija je okvir, v katerega se lahko vključijo.

Mladi se sami odločajo, ali si bodo prizadevali za neko stvar ali temo ali ne. Možnost sodelovanja bodo sprejeli kot prednost, če bo to ustvarjalo status in če bo njihova vloga pri tem odgovorna. Takrat je za mlade sodelovanje „ful kul“. Dejavnik zabave je še en vidik, ki ga je treba upoštevati. Mladim se zdi „the best“ in potrjuje njihovo osebnost, če lahko sodelujejo in nekaj dosežejo. Možnosti za sodelovanje mladih morajo biti pregledne, jasne in pristne, predvsem pa morajo biti povezane z njihovo življenjsko realnostjo. Pedagoške igrice namreč hitro spregledajo in jih odklanjajo.

V zadnjih letih so bili razviti številni modeli in oblike, kako pritegniti mlade v procese sodelovanja in odločanja. Spekter udeležbe mladih je tako raznolik, kot so tudi teme in možnosti, ki vabijo mlade k sodelovanju. Za uspeh so odločilnega pomena krajevne in regionalne možnosti, danosti, teme in lastne želje: če okvir mladim ne ustreza, se vanj ne bodo vključili.

Ker je obdobje, v katerem se mladi lahko vključijo še preden odrastejo, kratko, so modeli sodelovanja mladih potrjeni posebni dinamiki. „Življenjska doba“ nekega modela je odvisna od zagotovljene strukture in pripravljenosti odraslih, da bi mlade resnično vključili v procese odločanja in upravljanja.

Mladi so se znašli v središču pozornosti s strani javnosti. Zdi se, da so prepoznane priložnosti in možnosti, kako preko procesov sodelovanja mladih in participativnih procesov oblikovati načrte, ki so

trajnostno zasnovani in usmerjena v prihodnost. V zadnjem desetletju so bile na regionalni, nacionalni in mednarodni ravni v številnih krajih ustanovljene strokovne službe, ki se ukvarjajo prav s sodelovanjem mladih in njihovo udeležbo v procesih odločanja in upravljanja. Te službe so med seboj tesno povezane, njihova ustanovitev pa je bila možna šele ob politični podpori. S pomočjo teh služb in pobud so bili izvedeni številni projekti z različno tematiko, med drugim izpeljani tudi s finančno podporo Evropske unije, kot kaže primer programa „Mladi v akciji“ (gl. stran 10). Nacionalni in mednarodni projekti se večinoma končajo, ko se preneha izvajanje določenega projekta in ko ni več sredstev, ki so temu namenjena. Zaželeno pa je, da bi sodelovanje mladih postalo del socialne politike in da njene vrednosti ne bi bilo treba vedno znova utemeljevati. ▲

Anita Bonetti

JugendInitiativ Vorarlberg (Mladinska pobuda Vorarlberg)

www.jugendinitiativ.at (de)

NARAVA JE LAHKO TUDI UČILNICA

Center za okoljsko izobraževanje (CEA), ki deluje v okviru organizacije Legaambiente Verona, vodijo posamezniki z izkušnjami pri načrtovanju in izvajanju okoljskih izobraževanj za predšolske in šolske otroke. Okoljsko izobraževanje uporabljajo kot pravo orodje v boju proti okoljski krizi, ter naravo vidijo kot učilnico in primeren kraj za posredovanje novih vrednot okoljske etike. Okoljsko izobraževanje tako ni samo učna snov, temveč je sredstvo sporazumevanja.

Centri za okoljsko izobraževanje italijanske Legaambiente so med seboj povezani in tako svoje dejavnosti usklajujejo, čeprav delujejo v različnih krajih in socialnih okoljih.

CEA Verona vodi tudi center za okoljsko izobraževanje Naole na pogorju Monte Baldo, ki organizira poletne taborje za otroke in mladostnike, ekskurzije, delavnice o obnovljivih virih energije, športne in kulturne dejavnosti ter opazovanja alpske flore in faune.

www.legambienteverona.it/cea (it)

KAKO SI MLADI PREDSTAVLJAJO ALPE LETA 2040

Rona – Alpe je ena najbolj dinamičnih francoskih regij. Privablja številne mlade ljudi in družine in veliko si jih tam tudi želi ostati. Istočasno pa se morajo ljudje soočiti s številnimi problemi, kot so podnebne spremembe, pomanjkanje naravnih virov in nestabilno gospodarstvo v gorskem okolju.

V okviru koncepta prihodnjega razvoja Montagne 2040, ki je bil sprejeta 2012, je regija Rona-Alpe sedanji razvojni model postavila na preizkušnjo: na delavnice „Agoras“ je povabila mlade iz celotne regije in jih pozvala, naj oblikujejo „življenjske modele“ za leto 2040. Delavnice, zasnovane v obliki igre, obenem pa zelo metodične in produktivne, so omogočile izmenjavo pogledov in mnenj, želja, utopij in tudi strahov med strokovnjaki in mladimi, ki predstavljajo gore jutrišnjega dne.

V drugi fazi bodo rezultate delavnice skupaj ocenjevali izvoljeni predstavniki in mladi strokovnjaki, rezultati pa naj bi bili vključeni v prihodnjo politiko javnega sektorja za regijo Rona – Alpe.

www.rhonealpes.fr/763-montagne-2040 (fr)

Mnogi že

MREŽA ZA SODELOVANJE

Delovna skupnost za sodelovanje (AG Partizipation) deluje kot stična točka, ki povezuje vse deželne mladinske referate v Avstriji, Urad za mladinsko delo Avtonomne pokrajine Bolzano-Južna Tirolska in Zvezno ministrstvo za zdravje, družino in mladino. Njeni člani so strokovnjaki, ki se ukvarjajo s procesi participacije, skupnost pa je tudi pobudnik novih razvojnih priložnosti, ki upoštevajo regionalne potrebe, in organ, ki skrbi za izmenjavo izkušenj in informacij. V delovni skupnosti si prizadevajo za nadaljnji razvoj participacije v Avstriji in na Južnem Tirolskem, saj so prepričani, da morajo otroci in mladostniki imeti priložnost za sooblikovanje lastnega življenjskega okolja.

www.jugendbeteiligung.cc (de)

na poti

MLADI SOOBLIKUJEJO LIHTENŠTAJN

Jugendbeteiligung Liechtenstein (JUBEL) je platforma, namenjena srednješolcem, na kateri se med seboj povezujejo razredi, šole in občine, stike pa navezujejo tudi s tistimi, ki oblikujejo odločitve v politiki in gospodarstvu. Organizacija JUBEL si prizadeva, da bi mladi imeli več pravic pri sooblikovanju in soodločanju o zadevah, ki so še posebno povezane z njimi.

www.jubel.li (de)

ZAČETNA POMOČ PRI IZVAJANJU POBUD

Za uresničitev marsikatere od mladinskih pobud pogosto zmanjka kakšna malenkost: prostor za souporabo, dodatno strokovno znanje, vtičnica, pravi kontakti ali pa skromnejše začetno financiranje. Tukaj lahko na pomoč priskoči Infoklick.ch, švicarska kontaktna točka, na katero se za pomoč lahko obrnejo otroci in mladostniki, ki želijo razvijati lastne ideje in vir. Področja delovanja Infoklick.ch so obveščanje, spodbujanje in politika, pri čemer podpore niso deležni samo otroci in mladostniki, temveč vsi akterji, ki se ukvarjajo z otroki in mladimi.

www.infoklick.ch (de/fr/it)

UČENJE PREK KULTURE IN ŠPORTA

Januarja letos so se učenci in učenke na območju Triglavskega narodnega parka z detektivsko natančnostjo lotili iskanja tistih, ki še imajo stara znanja, kot so tradicionalna rokodelstva ali tradicionalni načini obdelave zemlje in kmetovanja, in jih veseli, da lahko to znanje posredujejo tudi drugim. Tradicionalna znanja in dejavnosti dijaki v sodelovanju s Triglavskim narodnim parkom obravnavajo v šoli, v praksi pa jih preizkušajo kar v parku samem. Tam izvajajo tudi izobraževalni program Mladi nadzornik, ki je namenjen mladim, ki želijo postati prostovoljni nadzornik. Naloge naravovarstvenega nadzornika opravljajo v parku samostojno in na lastno odgovornost.

Primeri, kot je zgornji, kažejo, kako zelo se je spremenilo delovanje narodnih parkov na področju okoljskega izobraževanja v zadnjih dveh desetletjih. Narodni parki danes organizirajo izobraževalne dejavnosti in programe na celotnem alpskem območju. Pomembno je učenje z vsemi čuti, zato programe izvajajo večinoma usposobljeni pedagogi v sodelovanju z javnimi ustanovami, trajnostno usmerjeno mladinsko izobraževanje pa zavzema vedno bolj pomembno mesto tudi v planinskih društvih.

www.tnp.si

Sooblikovanje prihodnosti: mladi iz Lihtenštajna so sami postavili sončno elektrarno.

Demokracija, evropsko državljanstvo in solidarnost

Program Evropske unije „Mladi v akciji“ v ospredje ne postavlja rezultatov, temveč učne izkušnje. Mladim je podpora zagotovljena v različnih fazah projektov, ki jih izvajajo, in skladno z njihovimi individualnimi potrebami.

Tako se je denimo ena od skupin mladih odločila, da bo vse strešne površine v Lihtenštajnu opremila s fotonapetostnimi moduli. Projekt so začeli na strehi pošne zgradbe v Schaanu, na katero so sami postavili 400 kvadratnih metrov veliko sončno elektrarno, z donosi, ki naj bi jih dosegli s postavitvijo sončnih celic, pa bodo lahko financirali nove projekte. Mladi izvajalci za vse faze svojega projekta, torej od načrtovanja prek financiranja do refinanciranja, skrbijo sami oz. je za to zadolženo društvo „Jugend Energy“, katerega člani so. Ta nevsakdanji projekt je med drugim omogočilo začetno financiranje, za katerega je mogoče zaprositi v okviru programa Evropske unije „Mladi v akciji“. Program je namenjen mladim med 13. in 30.

letom, ki naj bi se aktivno vključevali v sooblikovanje prihodnosti Evrope in nekatere projektne ideje tudi uresničevali v praksi (gl. uokvirjeno besedilo). V središču programa sta kulturna raznolikost in udejstvovanje mladih Evropejk in Evropejcev, predvsem tistih, pri katerih so se povečale potrebe po podpori. Namen programa je, da bi mladi razvili občutek za aktivno evropsko državljanstvo kakor tudi za solidarnost in toleranco do drugih. Ciljna skupina so vse mlade osebe, ne glede na njihovo izobrazbeno, socialno in kulturno ozadje.

Program sestavlja več različnih akcij, kot so npr. socialne akcije, pobude za projekte ter programi izmenjave in usposabljanja. Po pooblastilu lihtenštajnske vlade in Evropske komisije je v Lihtenštajnu za usklajevanje programa „Mladi v akciji“ zadolžen „aha – Tipps & Infos für junge Leute“ („aha – nasveti in informacije za mlade“), tj. nacionalni informacijski center za mladinske programe.

POTREBE SO RAZLIČNE

„aha“ spremlja mlade v različnih fazah njihovih projektov. Usposabljanje poteka različno, glede na potrebe posameznih skupin in

885 MILIJONOV EVROV ZA EVROPSKO SODELOVANJE NA PODROČJU DELOVANJA MLADIH

„Mladi v akciji“ je program Evropske unije, ki se je začel leta 2007 in bo trajal do konca leta 2013. Skupni proračun programa, namenjenega mladim med 13. in 30. letom, znaša 885 mio. evrov, iz katerih se finančna podpora zagotavlja različnim skupinam mladih, neprofitnim društvom in ustanovam na področju mladinskega dela v 31 državah. Poglavitni namen programa je namreč okrepiti evropsko državljanstvo, solidarnost in demokratično zavezanost mladih ter jim zagotavljati podporo pri vključevanju v projekte mobilnosti in sodelovanja v Evropi.

V programu lahko sodelujejo tudi mladi iz držav, ki niso članice Evropske unije. V okviru programa „Mladi v akciji“ je za mladinske delavce in voditelje na voljo portal SALTO, kjer so razpisana usposabljanja, katerih cilj je spodbujanje udeležbe mladih v različnih aktivnostih. Prav tako organizirajo usposabljanja tudi nacionalne agencije programa „Mladi v akciji“.

www.salto-youth.net (en)

<http://ec.europa.eu/youth> (en/de/fr)

glede na potek projektov: lahko se zgodi, da določena skupina potrebuje pomoč od prve ideje pa do načrtovanja, medtem ko bo druga pomoč potrebovala le pri izvajanju projekta ali delovanju na področju odnosov z javnostmi. Program usposabljanja obsega različne elemente, ki segajo od strokovnega svetovanja o projektnem menedžmentu in pomoči pri povezovanju med partnerji ali sponzorji pa do mediacij pri nastanku konfliktov znotraj projektne skupine. Spremljanje procesa, skozi katerega gredo mladi pri oblikovanju in izvajanju lastnega projekta, je za neformalno učenje osrednjega pomena: mladi se učijo na napakah in izkušnjah v kriznih situacijah. Projekt „Mladi v akciji“ v ospredje ne postavlja rezultatov, temveč učne izkušnje, pridobljene v skupinskem in projektnem procesu.

Program „Mladi v akciji“ pa finančno ne podpira samo projektov, temveč tudi uči mlade, kako samostojno izvajati participativne projekte. Pogosto se dogaja, da se za mednarodne mladinske spremljevalce oz. inštruktorje izučijo nekdanji udeleženci mladinskih izmenjav. Na mednarodnem tečaju mladinskih spremljevalcev, ki ga vsako leto organizira skupina „aha“ kot dvodnevni osnovni tečaj, se tako mlade odrasle osebe lahko naučijo, kako se vodijo skupine mladinskih izmenjav in kako spremljanje mladih poteka v različnih evropskih državah. Predhodno poznavanje mladinskega dela pri tem ni potrebno. Po končanem osnovnem tečaju se lahko udeleženci odločijo za nadaljevalne tečaje, namenjene seznanjanju z reševanjem konfliktnih situacij in s projektnim menedžmentom. Mednarodni mladinski vodniki oz. inštruktorji so očitno precej iskani: ne nazadnje to dokazujejo številna vabila za sodelovanje v projektih mladinske izmenjave iz celotne Evrope, ki jih stalno dobivajo v Lihtenštajnu oziroma skupini „aha“.

Virginie Meusburger-Cavassino

aha Liechtenstein

Neobičajna oblika sodelovanja: mladi si na »hitrih zmenkih« s politiki izmenjujejo izkušnje in informacije.

Odločilen je način

Obstajajo strokovnjaki in politiki, ki pozabljajo, da je v komunikaciji z mladimi bistven dialog, pri tem pa – predavajo. Marsikdo od njih se izraža v strokovnem jeziku, mladi pa se umaknejo. Kaj naj storijo odrasli, če želijo z mladimi vzpostaviti uspešen dialog? Hanna Posch in Maja Iskra Vilotijević z dunajskega podjetja PlanSinn poznata prave odgovore. Njuno podjetje je v zadnjih letih izpeljalo kar nekaj projektov, v katerih so mladi na manj običajen način vzpostavili stik z odraslimi politiki ali znanstveniki in z njimi tudi uspešno razpravljali.

IZRAŽAJTE SE V KRATKIH STAVKIH!

Izbira pravega načina komunikacije je odločilna. Pomembno je, da se izogibamo dolgim monologom, ki so zelo značilni za odrasle govornike. Odzivajte se dinamično, hitro: mladi postavljajo veliko vprašanj in nanje želijo dobiti hitre odgovore.

BODITE PRIPRAVLJENI NA HITER TEMPO!

Mladi zelo hitro mislijo in delujejo – mlajši smo, bolj smo neučakani – in zato so njihovi odzivi pogosto hitrejši kot pri odraslih.

BODITE PRIPRAVLJENI NA VPRAŠANJA MLADIH O SMISELNOSTI DOLOČENEGA POČETJA!

Mladi dajejo prednost povsem drugim stvarim kot odrasli. Pogosto ne vidijo smisla pobude, ki jo odrasli predlagajo, ali pa določenega izdelka, zato sprašujejo, zakaj to ali ono sploh potrebujemo. Taka vprašanja odrasle pogosto spravijo v slabo voljo.

POKAŽITE JIM GRADIVO IN GA PREDSTAVITE NA RAZUMLJIV NAČIN!

Z zanimivim slikovnim gradivom ali predmeti lahko nazorno pojasnite zapletene mehanizme ali strukture.

MLADE NAGOVORITE TAKO, DA JIH BOSTE SPODBUDILI K RAZMIŠLJANJU!

Če ste politik ali strokovnjak, poskusite mlade vključiti v pogovor in jih pri tem spodbujati, tako da jih bo tema, o kateri teče pogovor, začela zanimati. To lahko najbolje storite s spodbujajočimi, tudi nekoliko provokativnimi izjavami.

MLADI, KI BI PREDSTAVLJALI CELOTNO GENERACIJO, NE OBSTAJAJO!

Mladi se med seboj ravno tako razlikujejo kot odrasli.

www.plansinn.at (de)

mladina@ktivna.alpe

„Mladi, začnite sodelovati!“ se glasi poziv. In res – marsikdo od njih to počenja že kar nekaj časa. Šest mladih, ki živijo na območju Alp, pripoveduje, kako so prišli na idejo, da se ukvarjajo z določenimi temami, in kaj je tisto, kar jih žene naprej.

In kakšno je tvoje mnenje? Piši nam na: www.facebook.com/cipra.org

Magdalena Huter // 14 // Doren_A
Mladinski parlament v Dornu v Vorarlbergu

„Ljudje me zelo zanimajo, rada sodelujem v socialnih projektih. Zame je pomembno, da imamo mladi v Dornu dobre možnosti za preživljanje prostega časa. Ko so me vprašali, ali bi sodelovala v dornskem mladinskem uradu, sem bila takoj za.“

Elisa Bontognali // 21 // Poschiavo_CH
Assieme Per Domani [APD, Skupaj za boljši jutri]

„Kdor živi v gorah, je velikokrat odmaknjen od mestnega vrveža. Je sicer blizu narave, a pogosto so mu številne storitve in udobnosti vsakodnevnega življenja nedosegljive. Kar mene in vse nas, ki smo se zbrali v Assieme Per Domani, spodbuja, je želja, da bi nekaj dali tudi drugim mladim, ki živijo v Valposchiavu, pa čeprav je to samo rado-vednost. Ta jim bo pozneje pomagala, da se bodo lažje znašli v svetu.“

Špela Flajšaker // 18 // Idrija_SI
Prva flavistka Godbenega društva rudarjev Idrija

„Ko je pred leti domači festival odprlo naše godbeno društvo, sem – takrat še v vlogi poslušalke – sanjala o tem, da bi kdaj tudi sama nastopila v tem orkestru. Ko so me pozneje vprašali, ali bi bila pripravljena sodelovati z njimi, je bilo moje veselje seveda neizmerno! Biti član najstarejšega godbenega društva v Evropi je najlepše, kar se lahko zgodi mladi glasbenici, saj lahko tukaj vsak posameznik svojo ljubezen do glasbe deli z drugimi člani in članicami.“

Pietro Baggio // 18 // Bassano del Grappa_I
Mladinski parlament Alpske konvencije [YPAC]

„Strast do gora sem verjetno podedoval od starega očeta, zdaj pa sem jaz tisti, ki nadaljuje družinsko tradicijo. Leta 2012 sem bil na zasedanju Mladinskega parlamenta Alpske konvencije in takrat sem se zavedel, da lahko tudi sam zelo konkretno prispevam k varstvu in razvoju območja Alp.“

nam je všeč

postati aktiven

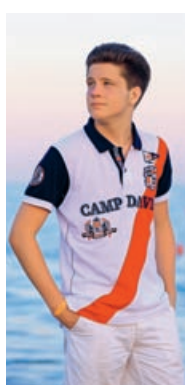

Ostani na tekočem:
www.cipra.org/mladina

Imaš še kakšno vprašanje?
international@cipra.org

Brian Haas & Peter Hürlimann // 18 // Ruggell & Schellenberg_FL // Vključevanje mladih v Lihtenštajnu [JUBEL]

„Že približno pet let si prizadevamo, da bi lahko v procesih odločanja sodelovali tudi mladi. V tem času smo dosegli številne uspehe. Vse se je začelo v šoli, ki jo zastopamo pri JUBEL, trenutno pa se ukvarjamo z našim doslej največjim projektom: z organizacijo izmenjave z irskimi vrstniki.“

Laura Crivelli // 23 // Ženeva_CH
sodeluje pri spletnem Časopisu tink.ch in pri CliMates.org

„Želim si, da bi se ljudje začeli zavedati posledic svojega početja in da bi razumeli, kako pomembno je začeti pri sebi – da bi bili torej pripravljeni spremeniti svoje potrošniške navade. Zato delujem na zelo različnih področjih, ki pa so vsa povezana z ozaveščanjem širše javnosti. Želim si, da bi moja prizadevanja prispevala k trajni spremembi družbe. Moja motivacija izhaja iz navdušenja nad naravo in potrebe, da živim z njo.“

Julia Bock // 20 // Garmisch-Partenkirchen_D
Vodnica medvedkov in Čebelic v rodu Gorski levi

„Ko sem se vpisala k tabornikom, sem imela enajst let, pri 14 pa sem se preizkusila kot vodja – in to sem še danes. Še vedno sem navdušena, ko vidim, kako zelo otroci uživajo v naravnem okolju in koliko mi s tem vračajo. Teh izkušenj nikakor ne bi želela zamuditi.“

Thomas Mayr // 22 // Bolzano_IT
Mladinski vodnik v Planinskem društvu Južne Tirolske

„V društvo sem prišel prek mojih prijateljev. Takoj sem bil navdušen nad spoštljivim odnosom do gorskega sveta, njegovo odprtostjo in povezanostjo z njim. Od takrat dalje tudi pomagam v društvu kot mladinski vodnik. V zadovoljstvo mi je, da lahko naslednjim generacijam približamo veselje do alpinizma, svobodo, ki vlada v našem edinstvenem okolju, in spoštljiv odnos do naše alpske narave.“

Lars Keller si želi, da bi odrasli prisluhnili, kako mladi vidijo svet in kako razmišljajo o njem.

Gospod Keller, kako mladi vrednotijo kakovost življenja v Alpah?

Velika večina jih meni, da je kakovost življenja visoka ali zelo visoka, kar je že samo po sebi razveseljivo. Ko sem jih spraševal o kakovosti njihovega življenja, so to ocenili celo nekoliko višje, kot je splošna ocena kakovosti življenja v regiji. Mladi torej vidijo, da je položaj drugih ljudi verjetno težji kot njihov, kar je mogoče razumeti kot neposreden izraz solidarnosti.

Iz katerih razlogov pa ocenjujejo, da je kakovost življenja visoka?

Razlogi so sicer različni, a obstaja trend, ki se nakazuje tudi v drugih študijah o kakovosti življenja v Alpah: mladi se znajo v Alpah bolje poistovetiti s tradicionalnimi vrednotami kot njihovi vrstniki zunaj Alp. Zdi se, da so jim pomembne tradicionalne vrednote, denimo družina, prijatelji, socialna povezanost, delo v domačem kraju, tudi religija. Delovna skupina v okviru našega projekta „LIFE eQuality?“ je, če navedem primer, za temo izbrala narečja in tudi tukaj lahko prepoznamo konservativen odnos. Mladim veliko pomeni poistovetenje z lastno domovino, s tem, kar jih obdaja.

Pa obstajajo razlike med državami ali tudi z Evropo?

Pri predstavnikih mlade generacije iz Tirolske, Južne Tirolske, Bavarske in Graubündna, ki so sodelovali v naših projektih, smo odkrili sorazmerno majhne razlike. Ko so oblikovali svojo „razglednico iz domovine“, gre za metodo s področja družbenih ved,

Generacija, ki šteje

Mladih doslej niso kaj dosti spraševali, kaj menijo o kakovosti življenja. Za geografa Univerze v Inomostu [Larsa Kellerja](#) je bil to zadosten razlog, da se je o tej temi začel pogovarjati z mladimi iz različnih alpskih regij in jo z njimi začel tudi poglobljeno raziskovati.

so vsi razen nekaj izjem narisali gore, sonce, oblake, morda še kakšen križ na vrhu gore, smučišče ali domačo hišo z vrtom. Le nekaj posameznikov je narisalo globus in ti so svojo „domovino“ dojemali občutno širše. Upam si trditi, da bi mladi Berlinčani narisali povsem nekaj drugega.

S kakovostjo življenja v Alpah se ukvarjate že vrsto let.

Kaj zbuja pozornost?

Presenetljivo je, da se v raziskave in študije vključujejo predvsem odrasli, med njimi tudi starejši. Pa ne, da ta skupina ne bi bila pomembna, a zakaj ne bi enkrat vprašali za mnenje tudi mladih? Pred seboj imajo daljše življenje in pomembno je, da se zavemo, kaj ta generacija, ki bo čez pet ali deset let odločala o usodi domače regije, misli in počne. Tu smo naleteli na vrzel.

Ali lahko pojasnite, za kakšno vrzel gre?

Moja razlaga je, da je verjetno občutno lažje in, kot se zdi, tudi bolj logično, če se razgovor opravi z odraslimi. Način razgovora, kot ga uporabljamo pri odraslih, pri mladih ni uspešen. Upal pa bi si trditi, da tudi pri odraslih ni tako zelo uspešen, kot si to sami radi predstavljamo.

Kako naj bi torej vključevali mlade?

V vseh naših projektih, kot sta npr. „LIFE eQuality“? ali „LQ4U“, si prizadevamo uresničiti idejo, da je treba sodelovanje z mladimi zastaviti dolgoročno. Poleg tega – in to je novost – se z raziskovanjem kakovosti življenja mladih ne ukvarjamo

le odrasli, temveč to počnemo skupaj z mladimi. V tem vidimo pomembno dodano vrednost. Mladi se srečujejo z lastnimi vprašanji, s temami, ki so jim pomembne. Z njimi se ukvarjajo podrobneje in izsledki intervjujev, ki jih sami opravijo s svojimi vrstniki, so popolnoma nekaj drugega, kot bi bili takrat, ko vprašanja s precejšnjo distanco postavljam sam kot odrasla oseba.

Na kaj je treba biti pozoren pri delu z mladimi?

Mladim je treba dati predvsem čas in prostor za razmislek, razgovor. To je tisto, kar običajno manjka v šoli, kjer je vse bolj ali manj togo usmerjeno na učne ure, odmore in preizkuse znanja, vse je natančno strukturirano. Temu sicer ni mogoče popolnoma oporekati, posebnih uspehov pa na ta način ne bomo dosegli.

„Stik z mladimi najlažje vzpostavimo prek mladih.“

Menim, da je prav visoko postavljene cilje vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj v okoliščinah, ki prevladujejo v šolskih strukturah, zelo težko doseči oziroma jih sploh ni mogoče doseči.

Kako pomembni so digitalni mediji pri delu z mladimi?

Tu je moje mnenje deljeno. Pri naših projektih so ti pomembni toliko, kolikor mladi iz različnih regij na ta način ostajajo

v medsebojnih stikih, ne smejo pa mediji postati sami sebi namen. Pomembno je vsebinsko delo in to lahko opravimo tudi s papirjem in svinčnikom ali tablo in kredo.

In čemu bi vi dali prednost – tabli in kredi?

V nekaterih primerih prav gotovo. Za organizacijo, kot je CIPRA, ali za večji raziskovalni projekt, pri katerem se dejavnosti odvijajo na velikih razdaljah, digitalne medije seveda potrebujemo. A kljub temu moramo biti previdni in si od tega ne smemo preveč obetati. Ne smemo tudi verjeti, da naj bi bili mladi informacijsko kompetentni oz. medijsko pismeni le zato, ker so mladi. Danes je v rabi tista znana fraza o digitalni generaciji – „digital natives“. A kot smo se sami prepričali v naših projektih, so to prej „digital naives“ (digitalni naivneži), saj npr. niso sposobni logično postaviti spletnega foruma. Poleg tega se je pri eni od naših anket izkazalo, da je Facebook za večino mladih sicer zelo pomemben, ni pa nujno, da je zaradi njega boljša tudi kakovost njihovega življenja, saj se zaradi pritiska skupine, neželene objave fotografij, mobinga itd. ta lahko celo poslabša. Mladim se taka ugotovitev zdi zelo zanimiva.

Kako je torej najlažje navezati stik z mladimi?

Najbolje v pogovoru z njimi. Ideja, da z mladimi navežemo stik prek mladih, se mi zdi tukaj bistvena. Če poznamo mlade, ki so o nečem prepričani, potem pa sami nagovorijo svoje vrstnike, ima to prav gotovo večjo vrednost, kot če to naredim jaz.

Lars Keller je zaposlen na Geografskem inštitutu Univerze v Innsbrucku v Avstriji. Težišče njegovega raziskovalnega dela sta didaktika geografije in ekonomije ter raziskovanje kakovosti življenja in Alp. K njegovim objavljenim delom sodijo v transfer usmerjene in znanstvene publikacije kot tudi zbirka njegovih učbenikov oz. izdaja strokovnega časopisa za didaktiko. Od leta 2010 vodi projekta „LIFE eQuality?“ in „LQ4U“, ki se ukvarjata s kakovostjo življenja z vidika mladih, ki živijo na območju Alp. Pri tem je pomembno tesno sodelovanje z mladimi, s katerimi skupaj raziskuje omenjeno tematiko.

www.uibk.ac.at/geographie (de)

Seveda lahko tudi odrasli z mladimi govorimo „povsem običajno“. Mladi so odprti za veliko stvari in kar hitro jasno povedo, ko jih nekaj ne zanima. Znajo sprejemati svoje odločitve.

Ali se je pogled družbe na mlade kaj spremenil?

Že od nekdaj je mnenje o mladih ljudeh slabo in tudi danes ni kaj bolj pozitivno. Sam mislim, da je to povsem zmotno, saj so mladi v primerjavi s prejšnjimi generacijami danes sposobni marsikatero stvar veliko bolje rešiti. Odrasli jih seveda izpostavljamo tudi številnim vplivom in prav vesel sem, da mi teh v mladosti ni bilo treba izkusiti.

Kako mlade pripraviti, da si bodo prizadevali za trajnostno družbo?

Jaz tega ne morem storiti, lahko jim le pomagam, da razvijejo določene sposobnosti, zaradi katerih bodo v najboljšem primeru nekoliko bolj pripravljeni za prihodnost. Pri šolskem pouku se pogosto urijo le sposobnosti reproduciranja, torej da sem nekaj prebral ali da je nekdo nekaj rekel. To pa je za sodobno življenje občutno premalo. Mlade moramo spodbujati, da se intenzivno in resno ukvarjajo z vsebinami in metodami, se lotevajo tem z različnih vidikov in razmišljajo tako, da bistveno združijo v novo celoto. Da nikoli ne smejo prenehati razmišljati in da je poleg tega potrebno tudi aktivno ukrepanje – brez ukrepanja tudi vsa predhodna razmišljanja ne bodo prinesla uspeha. Če jih lahko prepričamo v to, bodo v primerjavi z generacijami pred njimi zagotovo sposobnejši soočiti se s prihodnostjo.

Kaj lahko mladi prispevajo k trajnostnem razvoju?

Zdi se mi, da zelo veliko, če že ne kar vse. To je zdaj tista generacija, ki šteje. Kar

lahko prispevajo zdaj, je sodelovanje, udeležba. In to v največji možni meri.

Pa obstaja za sodelovanje veliko možnosti?

Lahko bi. Spodnja starostna meja za pridobitev volilne pravice v Avstriji je 16 let. Vprašanje je, ali je to smiselno, če mladih ljudi ne pripravimo na to, da so sposobni voliti. Po drugi strani pa se lahko vprašamo, koliko odstotkov odraslih pa je sposobnih voliti? To je težavna razprava, kljub temu pa imam občutek, da dopuščamo, da mladi ljudje na volitve niso pripravljeni. Torej imajo bolj malo od volilne pravice. Mladinski parlamenti so praviloma le nekakšne odrske vaje za nekaj, kar se bo pozneje morda zgodilo le enkrat. Resničnih pravic in možnosti za sodelovanje v procesih odločanja in upravljanja

„Brez aktivnega delovanja ne bo rezultatov.“

mladi vendarle nimajo. No, po drugi strani pa je treba reči, da tudi slogan „Oblast mladim“ ni rešitev. Veliko stvari razumemo šele, ko smo sposobni abstraktnjšega in predvsem kompleksnejšega razmišljanja. Seveda obstajajo šestnajst, sedemnajst ali osemnajstletniki, ki to zmorejo, seveda pa jim moramo dati tudi priložnost, da se z določeno tematiko ukvarjajo podrobneje. In to mora mladim ljudem ustrezati. Gre za pomembno nalogo in tako bi morale veliko več truda v delo z mladimi vložiti verjetno vse organizacije.

Kaj torej lahko stori nevladna organizacija, kot je CIPRA?

Mislim, da bi se bilo treba intenzivneje posvetiti delu z mladimi. Tega seveda

nikakor ne bi smeli izkoriščati – recimo, da bi mlade pridobivali za to, da bi govorili nekaj, kar se sklada s politiko nevladne organizacije, to pa bi potem prodajali politiki. Govorim o poštenem delu. Treba je resnično prisluhniti temu, kar mladi dojemajo in mislijo, saj se to v določenih stvareh povsem razlikuje od pogleda odraslih. Mladi tudi pogosto cenijo popolnoma druge stvari, kot si to predstavljamo odrasli, in to tudi stvari ...

... ki morda niso v smislu poslanstva organizacije.

Tako je. In zaradi tega postane stvar še bolj zapletena. A kljub temu je intenzivno sodelovanje z mladimi zelo pomembno. Čez nekaj let ti mladi ne bodo več tako mladi in bodo del maloštevilne skupine odraslih, ki bo intenzivno sodelovala v procesih odločanja in upravljanja – oni bodo tisti, ki bodo na vse organizacije in inštitucije, države kot take, celotno Evropo in svet vplivali s tem, kar bodo počeli oz. česar ne bodo. Tudi zaradi tega se prav gotovo splača vlagati v mladino.

Z Larsom Kellerjem se je pogovarjala
Caroline Begle
CIPRA International.

„Za razmišljanje jim moramo dati čas in priložnost“, je prepričan Lars Keller.

Predsednica in predsedniki Mladinskega parlamenta 2012 so predstavnike politike seznanili s svojimi zahtevami za varčno ravnanje z energijo.

Simulacija alpske politike

Mladinski parlament Alpske konvencije dijakom in dijakinjam alpskih gimnazij odpira možnost za nabiranje prvih izkušenj pri delovanju na političnem – in to mednarodnem – prizorišču. A rezultati njihovega dela pri „pravih“ politikah še vedno niso naletela na pravi odziv.

Mladinski parlament Alpske konvencije (Youth Parliament to the Alpine Convention – YPAC) je na eni strani poskus, da bi mlade vključili v procese sooblikovanja in iskanja ustreznih rešitev za družbene in politične izzive na območju Alp, obenem pa je tisti okvir, znotraj katerega lahko mladi sami preizkusijo politično prakso (gl. uokvirjeno besedilo).

Posebnost pri tem je, da to lahko počnejo v mednarodnem kontekstu, tj. s svojimi vrstniki iz drugih kulturnih in jezikovnih okolij in držav z različno stopnjo razvoja. V tem smislu se ta ambiciozno zastavljeni projekt sklada z realnostjo globalizirane politike, saj se o odločitvah, ki nakazujejo temeljne razvojne usmeritve, danes pogajanja pogosto ne vodijo več na regionalni ali nacionalni, temveč na mednarodni ravni.

Kako moj nasprotnik sprejema moje izjave, katere predstave povezuje s tem, kaj pomeni, če molči, zmajuje z glavo, se smehlja? Presenečenja in negotovosti čakajo tistega, ki se spušča v medkulturni dialog. Če želijo mladi parlamentarci nastopati s svojimi stališči in doseči soglasje o skupni resoluciji, kot to predvideva YPAC, mo-

rajo biti odprti in prilagodljivi, spoštovati morajo sogovornike in biti sposobni izraziti svoje stališče. Poleg tega morajo imeti tudi pogum, da v zahtevnih razpravah sodelujejo v tujem, angleškem jeziku.

USTVARJANJE RAVNOVESJA

Pri disciplini in kulturi dialoga mladi politiki YPAC prav v ničemer ne zaostajajo za „pravimi“ parlamentarci. Morda jim pravilo, da morajo biti oblečeni v temno obleko s kravato, olajša preskok v vlogo politika, vendar je izziv to, da si nabirajo izkušnje s političnimi strukturami in procesi, istočasno pa lahko črpajo iz svoje mladostne ustvarjalnosti in svojega potenciala. To jim omogoča, da o stvareh razmišljajo drugače kot odrasli. In če spremljamo razprave v „pravi“ politiki, ki so deloma obstale na mrtvi točki, bomo videli, da družba nujno potrebuje prav ta mladostni zagon. Žal pa vpliv mladih ostaja večinoma skromen. Ko se politika sooča z zahtevami mlade generacije, rada ustvarja vtis, da te zahteve pozdravlja in upošteva, a nanje pozabi v trenutku, ko se vrne v svoj politični vsakdan. In tako je tudi pri YPAC – oziroma še toliko bolj, saj so sogovorniki mladih na mednarodni ravni različni in težko dostopni, npr. Stalni sekretariat Alpske konvencije, pogodbenice ali mednarodne mreže. S svojim aktivnimi prizadevanji za ta parlament CIPRA sedaj upa, da ji bo tukaj uspelo narediti korak naprej. Če se bosta obe strani – Alpska konvencija in YPAC – odločili za sodelovanje v procesu zbliževanja, bosta skupaj lahko zagotovo veliko spremenili. ▲

Barbara Wülser

CIPRA International

OBRAVNAVANJE PEREČIH TEM

Leta 2006 je Akademska gimnazija v Innsbrucku/A v sodelovanju z Alpsko konvencijo sklicala mladinski parlament, ki odslej vsako leto zaseda v drugi alpski državi. Na zasedanjih parlamenta dijaki desetih partnerskih gimnazij iz vseh alpskih držav vsakokrat razpravljajo o izbrani temi, ki je seveda tesno povezana z Alpami, in sprejemajo sklepe v obliki resolucij. Leta 2012 je mladinski parlament v Vaduzu/LI razpravljal o varčevanju z energijo in zasedanja se je takrat prvič udeležila tudi CIPRA, ki je lihtenštajnski gimnaziji pomagala pri organizaciji dogodka, mladim pa pri komuniciranju z javnostjo. Skupina mladih je v odprtem participativnem procesu pripravila revijo, ki je priložena 97. številki revije Alpenaodru, v digitalni obliki pa je na voljo na naslovih:

www.cipra.org/mladina
www.ypac.eu (en)

Gore – učilnica pod milim nebom

Da bi si mladi lahko znali predstavljati, kakšna prihodnost čaka gorski svet, morajo z njim najprej vzpostaviti osebni odnos. Za to pa je potrebna ozaveščenost o družbenih in tudi okoljskih povezavah. Sledi pregled dejavnosti na področju okoljskega izobraževanja v francoskih Alpah.

Izkusiti „gorsko kulturo“ – Za številne mlade je bilo udejstvovanje v gorskih športih povod za njihovo zavezanost Alpam.

Na področju okoljskega izobraževanja obstaja v francoskih Alpah vrsta pobud: društvo Mountain Riders vabi mlade, da se po končani zimski sezoni udeležijo skupnih čistilnih akcij na smučiščih, naravni parki organizirajo mladinske izmenjave, v okviru katerih mladi spoznavajo gorski svet v drugih regijah, različni posamezniki si prizadevajo, da bi zakonska ureditev dovoljevala prenočevanje učencev skupaj s svojim razredom v gorskih kočah, pokrajinska oblast v regiji Rona – Alpe organizira okrogle mize, na katerih mladi skupaj s strokovnjaki razpravljajo o oblikovanju prihodnje politike za gorska območja, mreža Empreintes 74 pa v video intervjujih prikazuje, kakšen odnos imajo gimnazijci do „njihovih“ gora. Take in podobne pobude pa obstajajo seveda tudi v drugih alpskih regijah.

POSKUSNI LABORATORIJ ZA DRUŽBO

Gore so iz različnih razlogov idealen kraj za ozaveščanje mladih o pomenu okolja. Gorsko pokrajino zaznamujejo izredni in pogosto dobro opazni naravni pojavi, kot so taleči se ledeniki ali različni vegetacijski pasovi. Gore ponujajo „živo“ ponazoritveno gradivo in so zato učilnica v naravi. Narava pa je ranljiva. Če želimo to dragoceno dobrino ohraniti, morajo gorske skupnosti svoj način življenja in ravnanja podrediti stalnemu prilagajanju. Za to so potrebne inovativne strategije in kreativne rešitve. Gore torej postajajo poskusni laboratorij za družbo in učilnica za mlade ljudi.

V gorah lahko mladi pridobijo pomembne izkušnje o tem, kaj pomeni življenje v skupnosti in ravnanje z viri in nevarnostmi – povedano na kratko: naučijo se prevzeti individualne in kolektivne odgovornosti. Pomembno je, da na tej poti mlade spremljamo odrasli, da bodo znali oblikovati lastno prihodnost v gorah, če bodo to seveda želeli, obenem pa jih moramo spodbuditi, da bodo kot državljani prevzeli odgovornost za skupno prihodnost gorskih območij.

V sodobnem okoljskem izobraževanju se mladi prebivalci Alp učijo obvladovati izzive jutrišnjega dne – in če bodo dobro poznali gore, njihove probleme in raznovrstnost, bodo lahko ustvarili lastno „gorsko kulturo“ in jo tudi razvijali.

IZKUSITI IN RAZISKOVATI

Posamezniki, ki delujejo na področju okoljskega izobraževanja, vidijo svojo nalogo predvsem v tem, da mladim pomagajo izboljšati lastno predstavo o gorah in njihov osebni odnos do gorskega sveta. Mlade želijo spodbuditi k temu, da se z gorami začnejo ukvarjati aktivno, da razvijejo odgovoren odnos in solidarnost ter da istočasno okrepijo svojo neodvisnost.

Za to so na voljo različne možnosti: znanstvenoraziskovalno delovanje, prostočasne dejavnosti, čutno zaznavanje, fizične in športne aktivnosti, slikovna in naturalistična ponazoritev, simbolika, umetniške dejavnosti in ročne spretnosti ter marsikaj drugega. Mladim mora biti omogočeno, da izkušnje, dragocene v vzgojnem smislu, pridobivajo v gorah, denimo na strokovnih ekskurzijah, pri raziskovanju pokrajine in zgodovine, s kolektivnimi izkušnjami, samopregovanjem ali osebno zavzetostjo. Koordinatorji tudi spodbujajo vzpostavljanje neposrednih stikov z ljudmi in poklicnimi skupinami v gorskem svetu, denimo z izvajalci socialnih storitev, oblikovalci odločitev, pomembna pa so tudi srečanja z mladimi iz drugih alpskih regij. Skupni projekti prispevajo h krepitvi občutka pripadnosti, skupne razprave o prihodnjem razvoju gorskih območij pa spodbujajo tudi vključevanje mladih v procese odločanja in upravljanja.

Nevladne organizacije, kot so WWF, Pro Natura, planinska društva ali prijatelji narave in pedagoški delavci, denimo učitelji, vzgojitelji,

Biti eno z naravo – Okoljsko izobraževanje mladim omogoča, da si nabirajo izkušnje v gorskem okolju in z naravo vzpostavijo osebni odnos.

mladinski vodniki oz. spremljevalci, gorski vodniki itd., se že dlje časa zavzemajo za izvajanje vsebin okoljskega izobraževanja na lokalni ravni. Ti se zadnjih pet let vedno pogosteje organizirajo v skupine – ne samo v Franciji, temveč tudi na čezmejni ravni v celotnem alpskem prostoru – in si izmenjujejo izkušnje iz prakse in o instrumentih, ki so jih uporabili. Združujejo se tudi ozemeljske strukture, kot so naravni parki, lokalne skupnosti ali društva, in organizirajo skupne dejavnosti, s katerimi bi mladim približali gorski svet. K vsemu temu lahko pomembno prispevajo akterji in oblikovalci politik, tako da skupaj oblikujejo strategije za okoljsko izobraževanje in ozaveščanje mladih generacij o alpskem svetu.

Jeseni 2012 se bodo zvrstile tri mednarodne prireditve, na katerih bodo sodelovali tudi mladi: v Švici bodo v sodelovanju s CIPRO priredili Alpski teden, v Franciji bodo organizirali evropsko konferenco za gorska območja „Euromontana“, v Avstriji pa skupaj z organizacijama Alparc in Reema delavnico o okoljskem izobraževanju na zavarovanih območjih v Alpah. V okviru teh prireditev bodo predstavniki organizacij, oblikovalci političnih odločitev in mladi pripravili strategije, kako lahko mlade generacije v prihodnje sodelujejo pri uveljavljanju trajnostnega razvoja v Alpah.

Prireditve bodo za vse udeležence odlična priložnost za razmislek o nalogah okoljskega izobraževanja, predvsem pa za spodbujanje dejavnega alpskega državljanstva, ki ohranja skupne vrednote in raznovrstnost – seveda v sodelovanju z mladimi. ▲

MREŽA ZA IZOBRAŽEVANJE O ALPSKEM OKOLJU

REEMA (Réseau d'Education à l'Environnement Montagnard Alpin) povezuje akterje, ki se ukvarjajo z okoljsko vzgojo na območju Alp – trenutno jih je okoli 500, prihajajo pa z različnih področij. Mreža podpira izmenjavo informacij, spremlja izvajanje posameznih projektov in koordinira skupne projekte preko in za akterje, ki delujejo na področju vzgoje in gora. Trenutno se REEMA ukvarja z vodenjem pedagoških skupin na različnih tematskih področjih, kot so smučišča, planinske kočje, podnebne spremembe v Alpah, alpska zavarovana območja, športne dejavnosti v gorskem okolju itd.

www.reema.fr (fr)

Isabelle Roux
direktorica REEMA

Malo blata, nekaj listja in ogromno lesa – V slovenskem projektu „Povabilo v gozd“, ki ga sofinancira program Omrežja občin dynAlp-climate, lahko otroci skozi igro spoznavajo gozdne ekosisteme.

In vendar se je začelo premikati!

Podnebne spremembe so dejstvo. Vprašanje pa je, kako ravnamo z njimi. Program dynAlp-climate Omrežja občin „Povezanost v Alpah“ je bil za številne občine začetni signal za izvajanje projektov na temo ravnanja s podnebnimi spremembami.

Alpe so se v preteklih 120 letih segrele za skoraj dve stopinji Celzija, kar je skoraj dvakrat toliko kot svetovno povprečje. Temperature pa naj bi se dvigovale še naprej, raziskovalci namreč napovedujejo, da se bodo v naslednjih 40 letih zvišale za nadaljnji dve stopinji Celzija. Skrajni čas za ukrepanje!

Občine in regije, ki so članice Omrežja občin „Povezanost v Alpah“, si zato že dlje časa prizadevajo za trajnostno varstvo podnebja in sprejetje ustreznih prilagoditvenih podnebnih ukrepov. „Kolikor ljudi živi v Alpah, toliko je možnosti za pozitivno vplivanje na podnebje,“ je prepričan Rainer Siegele, predsednik Omrežja občin.

V okviru programa dynAlp-climate je bilo okoli 300 članic mreže v treh letih deležnih strokovne in finančne pomoči pri izvajanju pobud in dejavnosti, namenjenih preprečevanju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje. Na 15 prireditvah so se predstavniki občin seznanjali s problematiko podnebnih sprememb, spoznavali rešitve za njihovo preprečevanje in si izmenjali izkušnje.

Finančna podpora je bila odobrena za 20 projektov, ki so se izvajali na področjih, kot so energijsko učinkovita gradnja, promet, obnovljivi viri energije, turizem, lokalni izdelki, ukrepi prilagajanja podnebnim spremembam, udeležba prebivalcev v procesih odločanja, izobraževanje itd.

Za večino projektov je bil dynAlp-climate odskočna deska za nadaljnje izvajanje projektnih dejavnosti tudi v obdobju po zaključku projekta – med njimi sta projekta „Energijsko vozniško dovoljenje“ in „Povabilo v gozd“, ki sta namenjena otrokom in mladim in sta hkrati dokaz, da lahko občine marsikaj storijo tudi s skromnimi proračunskimi sredstvi.

INTENZIVNI TEČAJ ZA POZNAVANJE ENERGIJE

Kaj je pravzaprav energija, za kaj jo potrebujemo in kaj lahko stori vsakdo od nas za varčevanje z energijo, so bila vprašanja, ki so si jih v projektu „Energijsko vozniško dovoljenje“ postavili osnovnošolci iz nemškega Sonthofna, alpskega mesta 2005. Sonthofenski osem- do desetletniki so izvedeli, kako je poraba energije povezana z varstvom podnebja in kaj je tisto, zaradi česar so obnovljivi viri tako posebni. Lotili so se eksperimentov in tako preizkušali, kje in kako je mogoče najučinkoviteje varčevati z električno energijo. Doma so opravili energetske pregled, ki naj bi starše spodbudil k

zmanjšanju lastne porabe energije za ogrevanje in promet. Projekt „Energijsko vozniško dovoljenje“ koordinira Zveza za varstvo narave (Bund Naturschutz - BN), sredstva za njegovo izvajanje pa je s prispevkom v višini 1.500 evrov zagotovil program dynAlp-climate.

Od maja 2012 se lahko v organizaciji novo ustanovljene naravovarstvene zveze „BN - Naturerlebniszentrum Allgäu“ za dovoljenje potegujejo učenci tretjih razredov osnovnih šol v deželni okrožju Oberallgäu. Program so že večkrat izvedli. Začel je delovati tudi energijski svēt, ki ga je sklicalo Deželno okrožje Oberallgäu in v katerem okrožno skupino BN zastopata dva predstavnika. Svēt je projekt podprl in priporočil, da ga izvedejo v vseh tretjih razredih osnovnih šol v okrožju, možnosti za financiranje projekta pa se še preverjajo.

Idejo o izvajanju triletnega programa za tretješolce od letošnjega poletja dalje podpira tudi Mestna občina Kempten prek svojega načrta za upravljanje podnebja. Projekt „Energijsko vozniško dovoljenje“ se je uspel uveljaviti tudi kot sestavni del energetskega svetovanja za oberallgäuske občine in v sosednjih allgäuskih deželnih okrožjih, kar je posledica sodelovanja allgäuskega Centra za doživljanje narave pri BN s Centrom za energijo in okolje Allgäu „eza!“.

www.nez-allgaeu.de

GOZD JE UČILNICA

Poglaviti namen projekta „Povabilo v gozd“, ki se izvaja v okviru programa dynAlp-climate, je spodbuditi slovenske članice Kamnik, Bovec, Bohinj in Kranjsko Goro, da otrokom v otroških vrtcih in osnovnih šolah – tudi v dežju in snegu – približajo gozdno okolje in jim tako omogočijo, da prosti čas preživljajo v naravi. Otroci le tako razvijajo spoštljiv odnos do gozdov, obenem pa skozi igro spoznajo posledice podnebnih sprememb in načine njihovega preprečevanja. Številne delavnice na temo gozdne pedagogike so bile v prvi fazi projekta organizirane najprej v kamniškem vrtcu, pozneje tudi v osnovnih šolah. Projekt se je v drugi fazi razširil še na druge alpske članice: Bovec, Bohinj in Kranjsko Goro. Odrasli udeleženci so tako izvedeli, da gozd ni samo zanimiva učna snov za 4. razred osnovne šole, temveč tudi nevsakdanja „učilnica v zelenem“, ki je uporabna za vse starostne stopnje in predmete. Da bi se projekt „Povabilo v gozd“ ohranil tudi po uradnem zaključku, je bil izdelan koncept t. i. „Gozdnega ponedeljka“ kot del učnega programa, ki za otroke predvideva preživljanje ponedeljkov v gozdu.

Izvajanje projekta bo v prihodnje bolj usmerjeno v delo z učitelji in vzgojitelji, saj bo tako mogoče uresničiti cilje, ki izhajajo tako iz koncepta „Gozdni ponedeljek“ kakor tudi stalnega procesa poučevanja v odprtem, naravnem učnem okolju. Projekt se širi na tudi sosednje občine, Zavod Republike Slovenije za šolstvo pa ga je ocenil kot inovativnega in ga tudi podpira. ▲

www.povezanostvalpah.org/dynalp-climate

Danes je gozdni ponedeljek! – Otroci z vzgojiteljicami na poti v gozd, kamor bodo lahko ob ponedeljskih zahajali tudi po uradnem zaključku programa.

PODNEBJE USTVARJAJO OBČINE

Omrežje občin „Povezanost v Alpah“ združuje več kot 300 občin, ki si skupaj prizadevajo, da bi Alpe postale trajnostni življenjski prostor. Pri ustanavljanju Omrežja v letu 1997 je sodelovala tudi CIPRA, ki od leta 2000 zanj opravlja del administrativnih nalog ter koordinira izbor in izvajanje 20 sofinanciranih projektov, organizacijo prireditev in komunikacijske dejavnosti na področju varstva podnebja, ki so namenjene občinam članicam in drugim ciljnim skupinam. Proračunska sredstva za izvajanje triletnega programa dynAlp-climate znašajo približno 2 mio. evrov, od katerih je 800.000 evrov zagotovil Sklad za naravo MAVA, preostala sredstva pa so prispevali organi oblasti na lokalni in regionalni ravni ter drugi viri.

Podpora makroregiji, a s pridržkom

Trenutno najbolj aktualna tema je alpska makroregija, za katero se predvideva razširitev na okoliške metropole. Makroregija, kot si jo je zamislila Evropska unija, naj bi regije, ki nimajo lastnih političnih in upravnih meja, podpirala pri obvladovanju skupnih izzivov. CIPRA sicer s tem soglaša, vendar le pod jasno določenimi okvirnimi pogoji. Predvsem pa CIPRA zahteva celosten pristop in razjasnitev številnih odprtih vprašanj. Makroregionalna strategija je torej lahko priložnost, da postane javnost pozornejša na alpske teme, te pa so povezane tudi z metropolami, ki ležijo okoli alpskega prostora. Zato potrebujemo novo solidarnost med ljudmi, ki živijo v alpskem loku in zunaj njega, cilji Alpske konvencije pa bodo morali postati minimalni standard za uveljavljanje trajnostnega razvoja tudi na širšem območju alpske regije.

www.cipra.org/sporocilozamedije

Ko preskoči iskra projekta climAlp

St. Saint-Jean-d'Arvey v francoskih Alpah ima nov občinski center. To je energijsko učinkovit objekt, zgrajen iz lesa domačega izvora. Pobuda za gradnjo je nastala v okviru projekta CIPRE climAlp. Začelo se je pred štirimi leti, ko je župan te francoske občine, Jean-Claude Monin, občinskemu svetu predstavil zamisel, da bi zgradili energijsko učinkovito občinsko stavbo. Svetniki so bili do predloga najprej zadržani, saj doslej na njihovem območju še ni bilo izkušenj z leseno gradnjo, a so pozneje vendarle sprejeli vabilo CIPRE na strokovno ekskurzijo v avstrijski Vorarlberg. Francosko delegacijo je takrat navdušil in tudi prepričal zlasti ogled občinske stavbe v Ludeschu. CIPRA tako s svojim projektom climAlp že leta dokazuje, kako lahko z gradnjo energijsko učinkovitih hiš iz regionalnega lesa učinkovito in racionalno uporabljamo energijo in pri tem še spodbujamo regionalno gospodarstvo.

www.cipra.org/sl/climalp

Do podnebne nevtralnosti z Alpstar

Kako lahko Alpe do leta 2050 postanejo podnebno nevtralno območje? V okviru projekta Alpstar trinajst alpskih regij išče možnosti za zmanjšanje zmanjšanje izpustov CO₂ na območju Alp, kar bi prispevalo tudi k uresničevanju akcijskega načrta Alpske konvencije za podnebje. Ena od partnerskih regij je tudi dolina Alpskega Rena. Vorarlberg/A, Lihtenštajn in švicarski kanton St. Gallen si skupaj prizadevajo, da bi dnevni migranti na njihovem območju namesto osebnih vozil začeli uporabljati javna prevozna sredstva oz. kolesa. K sodelovanju je izvajalcem projekta uspelo pridobiti tudi švicarsko občino Buchs in avstrijsko občino Feldkirch ter Hilti, enega največjih delodajalcev v Lihtenštajnu. Za koordiniranje projektnih dejavnosti sta odgovorna CIPRA International in Vorarlberški inštitut za energijo.

Sestavni deli projekta Alpstar so tudi zbirka primerov dobre prakse na področju energije, prometa in gospodarstva, priprava strategij, na podlagi katerih bo mogoče doseči ogljično nevtralnost, in prenos znanja na akterje, ki imajo pri preprečevanju podnebnih sprememb vodilno vlogo. CIPRA France je odgovorna za komunikacijo. Projekt se je začel julija 2011, trajal pa bo do marca 2014.

www.alpstar-project.eu (en)

Prosim, prestopite! – Partnerji v projektu Alpstar, ki prihajajo iz doline Alpskega Rena, so pripravili akcijo ozaveščanja, ki naj bi dnevne migrante spodbujala k večji uporabi naravi prijaznejših načinov prevoza.

Lecco: letna konferenca CIPRE

Trajnostna raba vode na območju Alp: kdo je odgovoren? Na to vprašanje bo CIPRA poskušala odgovoriti na letni konferenci, ki bo 4. in 5. aprila 2013 v italijanskem kraju Lecco. Osrednje teme konference bodo varstvo okolja, energija, kakovost življenja ter odnosi med območjem Alp in metropolitanskimi območji.

Konferenca bo tudi uradni začetek številnih projektov in prireditev v Leccu, saj bo prav glavno mesto istoimenske pokrajine leta 2013 postalo nosilec naziva „Alpsko mesto leta“, ki je priznanje in obenem spodbuda za uresničevanje trajnostnega razvoja. Voda bo pri tem imela posebno vlogo, zato se bo mesto ob Comskem jezeru posvetilo povečanju vrednosti lokalnih voda in spodbujanju prebivalcev k skrbnejšemu ravnanju s pitno vodo.

www.cipra.org/strokovne-konference

Ekološko povezani

Izredno biotsko raznovrstnost alpskega sveta bo mogoče ohraniti le ob sočasni povezanosti habitatov populacij živalskih in rastlinskih vrst na večjem prostoru. Občine lahko na to vplivajo na različne načine, zato želi CIPRA k sodelovanju pridobiti čim več njihovih predstavnikov.

V ta namen bo posnela kratek film v štirih jezikih, ki bo prikazal, kako lahko občine na pravem mestu uresničujejo prave ukrepe s pozitivnim učinkom na živali in rastline. Predstavljeni primeri izvirajo iz različnih pilotnih regij, ki sicer sodelujejo v projektu Econnect. Film bo na ogled od letošnje jeseni dalje; predvajali ga bodo na različnih prireditvah, objavljen pa bo tudi na spletu. Akcija ozaveščanja je del Iniciative za ekološki kontinuum, s katero se CIPRA že več let v sodelovanju z Mrežo zavarovanih območij v Alpah (Alparc) in Mednarodnim znanstvenim odborom za raziskovanje Alp (Isicar) zavzema za vzpostavitev povezanosti med habitatmi.

www.alpine-ecological-network.org (en)

Proizvodnja energije da, a sprejemljiva

Voda, veter, biomasa – za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov obstaja v Alpah res veliko možnosti, a pogosto pozabljamo na njene morebitne negativne učinke na naravo, tla ali na druge oblike rabe pokrajine. To pomeni, da so dolgoročni stroški za družbo višji, kot je dobiček, ki ga raba energije prinaša. In tukaj nastopi vsealpski projekt recharge.green, ki se bo začel oktobra letos in trajal vse do junija 2015. Poglavitni namen projekta je namreč razviti integrirano strategijo in orodja za rabo obnovljivih virov energije skupaj s sistemi za trajnostno rabo zemljišč ter ohranjanjem biotske raznovrstnosti in tal. Trinajst projektnih partnerjev bo v okviru projekta recharge.green v praksi podprlo uresničevanje različnih dogovorov kot tudi strategije EU za prihodnje desetletje – Evropa 2020 – ali Alpske konvencije. Orodja in strategije, izdelane v okviru projekta, bodo partnerji preizkusili v praksi in uporabljali v treh alpskih regijah. Pri pripravi projekta recharge.green je sodelovala tudi CIPRA, ki je odgovorna za komunikacijo. Izvajanje projekta sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj v okviru programa Območje Alp, delo CIPRE pa finančno podpira nemško Ministrstvo za okolje.

Hej, qa dugaja?

Ful epsko!!!! Prebrala use prispevke iz zadne številke, jih zmemorirala u nulo – ker moram bit z njimi na isti valovni dolžini, dej govor kt oni, sm si rekla, pol ne bo frke, ker se bomo razumel. Zato zdey tut jst hodm na tečaj slenga. Že ful obvladam, npr. o fejsu, tm sm že čist ql, l've got swag in sm že fuuuuul fejm, kr mam vlk frendsov, ene 1.000 – še moj sin (17) jih nima tolk. Drgač pa – kva je fuŁ kuŁ!!

Sicer ne štekam še čist razlike med LOL speakom in L33t speakom :D Je pa ful d'best, da črke lohkr zamenam s števili al pa znaki. Pa ti simboli in krajšave, ej awesome: m8 (mate, kolega), gr8 (great, super), h8u (kva to pomen, ne povem) al pa ju3, s5, mi2. Misl'm, hudoo ane :)))))) dovoljene so tipkarske, pravopisne napake, vse kao del strategije. Lej napišem enko namesto klicaja, pol sem hijp. Dejmo probat!!!1111!1!!11oneoneone ...

Kar sm se naučila, sem že preskusla v real lajfu: je blo ful kuull, sry, tajt. Zadnjo ca-turday sm na Alpskem tednu v Poskjavu srečala ene par mladih, pa sm hotla z nimi tko mal small talk pa to. „Ej, kazzdey??111?!“ sem začela pol pa, če se jim geaksi tut zdijo ful new age friki. Kva so me gledal LOL – kot da sm nerd: „Geeksi, torej računalniški friki, so včasih mau otštekani ja, sam that's not the point – glavn, da so nam koristni. Glih snemamo kao en video o obnovljivih Alpah in rabmo njihovo znanje. Res bedni so npr. psevdoti.“ In so šli, jaz pa „debelo pogledala“ in začela iskati besedo v mojem slengovskem slovarju – seveda nisem našla nič pametnega! Šele pozneje sem doumela, da je „fora“ v tem, da ostanem v svojem sistemu – očitno je menjava platforme zame, navadno uporabnico, rahlo naporna stvar.

Namesto splošnega slenga se zdaj učim raje alpski sleng. V CIPRI bomo kmalu izdali slovar alpskega slenga. Sicer nič kaj enostavna naloga, ampak NP, saj smo eksperti za prevajanje! Prvo besedo že imamo – 4Łp€. Me prav zanima, kaj bo, ko bomo prišli do črke P. Bom vsaj izvedela, kaj pomeni psevdo haha.

G2G – 200.000 novih alpskih besed že čaka na prevod. ItaQ da se veselimo nove številke 4Łp€!N4odru, vi pa – uživite!

Barbara Wülser

B4rb4r/\ Wül5€@ (sry, še vadm)

Odgovorna za komunikacijo ©IPRA International

IZ NASLEDNJE ŠTEVILKE

ALPENAODRU ŠT. 98/2013

Voda. Vir. Življenje.

Voda je vir življenja. Je nepogrešljiva kot pitna voda. Je vir energije in zaradi načrtovanega energijskega preobrata v Evropi celo dragocenejša od zlata. Rabljena, izrabljena ali zlorabljena? Izpostavljenost pritiskom zaradi rabe narave in pokrajine bo v prihodnje še večja: alpski vodni zbiralniki kot baterije za vetrne farme v Severnem morju – čas je za nove električne avtoceste. Voda v ubrani pokrajini, ki ponuja oddih in sprostitev, poživlja in obenem pomirja, povezuje pa tudi življenjske prostore človeka, rastlin in živali. A vodni zbiralnik evropske celine so začele spreminjati podnebne spremembe, izredni vremenski dogodki so vedno pogostejši, naravne nesreče pa so postale nepredvidljive.

Naslednja številka bo izšla zgodaj poleti leta 2013.

© Christoph Püschner / Zeitenspiegel